

MÜQAYISƏLİ DİLÇİLİK

LALƏ BAYRAMOVA-VAHİDLİ*

MÜXTƏLİFSİSTEMLİ DİLLƏRDƏ XƏSTƏLİK VƏ ƏXLAQİ
DƏYƏRLƏRLƏ BAĞLI EVFEMİZMLƏR

XÜLASƏ

Sözün deyilişindən asılı olaraq yaranan xoşagəlməz əhvali-ruhiyyənin təsirinin necə dəyişdiyi evfemizmlərin köməyi ilə ifadə olunur. Hər bir xalqın dilində elə anlayışlar var ki, insanlar onların ifadə etdiyi sözləri dilə gətirmir. Çünki belə anlayışların içərisində bəzən qorxu, bəzən utanc hissi gizlənilir. Elə əşyalar, anlayışlar var ki, onların adını çəkməkdən ya qorxuruq, ya utanırıq, ya da kimisə incidəcəyimizi fikirləşib o sözü demirik. Beləliklə də, dildə evfemizmlər yaranır. İnsan bədəninin müəyyən üzvlərinin adlarını söyləmək və ya yazmaq ədəb dairəsindən kənar hesab edildiyindən biz evfemizmlərdən istifadə edirik. Məqalədə müxtəlif sistemli dillər olan rus və türk dillərindəki xəstəlik və əxlaqi dəyərlərlə bağlı evfemizmlər tədqiqatına cəlb edilmişdir.

Açar sözlər: *xəstəlik, evfemizm, əxlaq, dəyər, utancverici, qorxu.*

Evfemizm termini ilk dəfə dilçilikdə XVII əsrdə işlənməyə başlasa da, bütün dünya dillərində bu termin altında nəzərdə tutulan dil vahidləri daim mövcud olmuşdur. Evfemizmlər dilə xüsusi çalar verən nitq vahidləri sayılır: "...insan həyatının bütün sahələrində böyük əhəmiyyətə malik söz insanlara təsir edir və bunun nəticəsində müxtəlif əhvali-ruhiyyə yaranır. Söz bəzən sevinc, bəzən qəmginlik, bəzən də həyəcan əmələ gətirən amildir. Məlumdur ki, sözün əmələ gətirdiyi reaksiya həmişə xoşagələnməkdir. Söz vasitəsilə insana mənəvi təsir göstərilir" [Müasir Azərbaycan dili: 1978, s. 217].

Cəmiyyətdə sağlam insanlarla bərabər, əlillər də yaşayır. Onlar digər insanlarla bərabər olmaq və cəmiyyətə adaptasiya olunmaq istəyirlər. Fiziki qüsurlu insanları psixoloji cəhətdən incitməmək üçün dildə müxtəlif evfemizmlərdən istifadə olunur.

Türkiyə türkcəsində "sakat" leksik vahidi üçün *özürlü, engelli, handikapözel ihtiyac sahibi*, rus dilində *инвалид* sözünün yerinə *люди с ограниченными возможностями* ifadəsi işlənir [Osanova: 2014, s. 243].

Fiziki qüsurları olan (kor, topal, kar, lal) insanlara bu çatışmazlıqları hiss etdirməmək üçün yumşaq ad vermək üsulu tətbiq edilmişdir. Türk dilində *topal* sözünün yerinə "*aksak*"; *topallamak* yerinə "bacağını çəkmək" ifadəsindən daha çox istifadə edilir. Rus dilindəki *парализованный* leksik vahidinin əvəzinə, Türkiyə Türkcəsində də istifadə olunan "*tekerlekli sandalyeye bağlı*" (*колясочник*) kəlimələrindən istifadə olunur. Bu cür sözlərin evfemistik çaları insanlara hörmətlə bağlıdır.

Rus dilində kar adamlar haqqında danışılarda "глухой", *sağır* yerinə *слабослы-*

* Bakı Avrasiya Universiteti

шаууһ - “ağır eşidən” deyilir. Türkiyə Türkcəsində bu kəlmə üçün xüsusi evfemizimlərdən istifadə olunmaqdadır. Məsələn, türk dilində “sağır” yerinə “*işitme bozukluğu olan kimse*” deyilir. Bəzi mənfi anlamlı ifadələrin yerinə “*iyi duymuyor*”, “*duyuyor, ama az duyuyor*” evfemizimləri işlədilir. Bunlar insan duyğularına müsbət təsir edən ifadələrin istifadəsinə üstünlük verməklə bağlıdır. Rus dilində görmə qabiliyyəti olmayanlar üçün *слепой* - “kör” yerinə *незрячий* - “gözü görməyən” evfemizimi işlədilir. Türk dilində isə “kör” yerinə *görme engelli, gözü sönmüş* kimi evfemizimlərdən istifadə olunur.

Bəzi tədqiqatçıların fikrincə, “Xəstəlik adlarının çəkilməməsi insanlarda belə bir təsəvvür yaratmışdır ki, guya əşya və hadisələrlə adlar arasında müəyyən bir mistik əlaqə olduğundan həmin əşyanın adı çəkilən kimi özü də zahirə çıxır. Buna görə də xəstəlik adlarını çəkmək qadağan hesab edilir. Vərəm, xərçəng xəstəlikləri tabu sayılır” [Müasir Azərbaycan dili: 1978, s. 226]. Cəmiyyət tərəfindən tabu kimi qəbul olunmuş leksik vahidlər evfemizimlərlə əvəz olunur.

Türk dilində dilsiz, danışmaq qüsurları olanlar üçün “*konuşma sorunu olan insanlar*”, “*telaffuz özürlü*”, “*dili kapalı*”, “*lal*” evfemizimləri işlədilir. Rus dilində isə *глухонемой* “lal-kar” yerinə *проблемы с речью* - “*danışmaq problemləri olan*” ifadəsindən istifadə olunur. Bu cür evfemizimlərin işlənmə səbəbi mənanın yumuşaldılmasıdır. Cəmiyyət bu kimi evfemizimlərdən istifadə edərək əlil insanların duyğu və hisslərini incitmək istəməmiş, onları özlərindən fərqli görmədiklərini bir növ fiziki qüsuru olan insanlara bildirmişlər.

Müxtəlif cəmiyyətlərdə insanların ən çox maraqlandığı fiziki xüsusiyyətlər boy və çəki ilə bağlı olmuşdur. Bu cəhət daim nəzərə alınmış, insanların inciməsinin qarşısını almaq üçün müxtəlif evfemizimlərə üstünlük verilmişdir.

Rus dilində *толстый* “gombul” yerinə “yaxşı beslenmiş/kilolu” sözləri işlədilir. Türk dilində isə *şişman* yerinə “*balık etli*”, “*etine dolgun*” kimi ifadələrə üstünlük verilir.

Hər iki dildə, təbii ki, elə evfemizimlər var ki, onlar cəmiyyət tərəfindən ayıb, kobud qəbul edilən leksik vahidləri əvəz etmək üçün dildə işlədilir. Buraya bəzi utançverici xəstəlik adları da daxildir. Söylənməsi utançverici xəstəliklərdən biri də bağırsaqların pozulması nəticəsində adi haldan daha tez-tez və sulu nəcis meydana gəlməsidir. Məsələn, türk dilindəki *ishal* xəstəlik adını nümunə göstərmək olar. Türkiyə türkcəsində xalq arasında *cır cır, ötürük* ifadələri ilə yanaşı, *bağırsakları bozulma, sürgün, iç sürme, amel, linetsöz* söz və ifadələri də işlənir. Cəmiyyətdə ədəb və nəzakət qaydalarına riayət etmək və hörmət çərçivəsində danışmaq üçün dünyanın bütün dillərində bu cür ifadə vasitələrindən tez-tez istifadə olunur.

Yumşaq və nəzakətli danışmaq tərzinə üstünlük verilən digər sağlamlıq problemlərindən bəziləri aşağıdakılardır:

Türk dilində “Çişini tutamaz olmaq” anlamında işlədilən *beli açılmak* və “sidiyini tuta bilməyən” yerinə *beli gevşek* ifadələri işlənir. Türk dilində *qəbizlik* kəlməsinin evfemizimlə ifadəsi üçün *peklik, peklik çekmek* ifadələri işlənməkdədir. Rus dilin-

də isə *понос* “ishal” yerinə *диарейя* “ishal”. ya da *жидкий стул, черви* yerinə *гельминты* işlənmişdir. Rus dilində olan xəstəliklər latın dilindəki analoqlarına görə fərqlənir.

Evfemizmlə bağlı ən çox vurğulanan mövzulardan biri də qadınlarla bağlı evfemizmlərdir. Tədqiqat nəticəsində məlum olur ki, kişilərlə bağlı evfemizmlər kəmiyyətə xeyli azdır. Çünki cəmiyyətdə qadınlar üçün deyilən anlayışlar daha çox tabu xüsusiyyətlərini daşıyır. Bundan əlavə, qadının cəmiyyətdəki statusunu nəzərə alsaq, niyə bu qədər evfemizmin formalaşdığı anlaşılır. Cəmiyyətdə qadınla bağlı sözlərin çoxluğu diqqət çəkir. Qadının cəmiyyətdə və ailədə yeri, hüquq və vəzifələri, gözlənilən rolları, imkanları, dərəcələri daha çox sözlə ifadə olunur.

Türk cəmiyyətlərində qadını nəzərdə tutan onlarca ifadə və leksik vahid arasında *cinsilatıf* kimi maraqlı sözlər var. Qadını insanlığın ən xoş və gözəl varlığı kimi tərənnüm edən bu söz həm də qadınlığın dəyər və əhəmiyyətini vurğulayır. Anadolu ləhcələrindəki gənc qadınlar üçün məcazi mənada *taze* sözünün işlənməsi də qadının dəyərini göstərməkdədir. Bənzər yanaşmalar rus dilində də görünməkdədir. Qadınlar üçün istifadə olunan *nejny pol* “mehriban, mülayim cins”, *prekrasny pol* “çox gözəl, fəvqəladə cins”, zarafatyana işlədilən *luçşaya polovina roda çeloveçeskogo* “insanoğlunun ən yaxşı yarısı” [Osanova: 2014, s. 123] ifadələri də türk dialektləri ilə bir paralellik göstərməkdədir. Bundan əlavə, rus dilində qadın üçün istifadə olunan *doç Eviy, Evina doçka* “Hz. Havvanın qızı”, *Evina vnuçka* “Hz. Havvanın qız nəvəsi” ifadələri də bu baxımdan diqqət çəkicidir.

Əvvəllər aid olduğu cəmiyyətdə tabu anlamı ifadə etməyən bəzi sözlər də zaman keçdikcə semantikasını dəyişə bilər. Lüğətdə “qadın” sözü “böyük qadın insan, kişi və ya kişi əleyhdarı” kimi tərif edilsə də, bəzən bunun adətən təhqir sözüymüş kimi bir söz olduğunu, eyni zamanda neytral bir söz olduğunu söyləyirlər: “*bayan, hanım, hanımefendi* gibi alternativlərin yaradıldığını, “kadın” sözünün “erkek” leksik vahidinin paraleli olmasıyla yanaşı, ayıp bir söz kimi qəbul olunduğunu ifadə edərək, bunun səbəbini qadın orqanının cinsi obyekt kimi qəbul edilməsi ilə izah etmişlər. Araşdırmaçıların fikrincə, zaman keçdikcə *qadın* sözünün tabuya çevrilməsi və faydasız sözlər kateqoriyasına düşməsi mümkündür.

Türk dilindəki *karı* leksik vahidində də eyni vəziyyəti müşahidə edə bilərik. Müasir Türkiyə türkcəsində *karı* sözü o qədər də incə bir söz olmayıb, istifadəsi o qədər də arzu olunmayan leksemdir. “Nəzakətə can atan kiçik ədəbli qadın” anlamında işlədilən *kenarın dilberi* və “terbiyəsiz, edepsiz, şirret qadın” anlamında işlədilən *Kasımpaşa karısı gibi eli bayraklı* və *Kasımpaşalı eli maşalı* ifadələri, “pasaklı veya düşkün qadın” anlamına gələn *eteği düşük*, “pasaklı, görgüsüz qadın” demək olan *külkedisi*, “işvəli, şuh, başdan çıxarıcı qadın” anlamına gələn *findıkkıran* və “cəlvəli, oynaq qadın” anlamına gələn *findıqçı* ifadəsi, qadının, doğrudan söylenməsi xoş olmayan özəlliklərini müsbət və yumuşaq sözlərlə dilə gətirən örtük ifadələrdəndir. Bundan əlavə, “hizmetçi qadın” deyildikdə yaranan mənfi anlamən *gündelikçi kadın* və ya *yardımcı* evfemizmləri ilə bir növ qarşısı alınır. Bu nümunələr qadınların sosial

vəziyyətini müəyyən edən təriqətlərin yaxşı nümunələrindən bəziləridir [Osanova: 2014, s. 310].

Qadınlar üçün istifadə edilən evfemizmlər yalnız utanmaq və ya ayıb sayılmaq üçün deyil, bəzən qorunma və sevginin ifadəsi kimi də göstərilir. Ögey ana üçün istifadə olunan *analık* və *cicianne* ifadələri də ögey ana ifadəsindəki mənfi anlamı əhatə edən və onu müsbətə kökləyən sözlərdir.

Türk dilində ər-arvad haqqında çoxlu evfemizmlər işlədilir ki, onlardan ən gözəlləri bunlardır: *hayat yoldaşı*, *hayat arkadaşı*, *yoldaş*. Bu hal demək olar ki, bütün türk ləhcələrində müşahidə olunur. Eyni yanaşma rus dilinə də aiddir. *Arvad* rus dilində evfemizmlə *podruqa* / *sputnitsa jizni* “həyat yoldaşı” (*podruqa* “rəfiqə”, *sputnitsa* “yol yoldaşı”, *jizn* “həyat”) evfemizmləri ilə ifadə olunur [Крысин: 1994, s.34].

Türk cəmiyyətində ər-arvadın başqalarının qarşısında bir-birləri haqqında danışarkən işlətdiyi ifadələr və ya bir-birini çağırma tərzii diqqət çəkən məsələdir. Ədəb, həyat yoldaşına verilən dəyər kimi bəzi sosial və mədəni xüsusiyyətləri əks etdirdiyi, türk dilinin zənginliyini və imkanlarını göstərdiyi üçün türk ailə quruluşuna diqqət yetirməkdə fayda var. Kişinin böyüklərin hüzurunda qadının adının əvəzinə hörmət əsası ilə arvadının adını söyləməkdən imtina etməsi, “*bizimki*, *bizim hanım*, *çocuklar*, *evdeki*, *eyalim*”, *hatun*, *ayrancı* və *melfufe* “sarılmış” ləqəblərlə və ya *bizim*, *evdekiler* və eyni zamanda *benimki*, *seninki*, *yenge*, *aile*, ayrıca *çoluk-çocuk*, *kız kızan*, ya da artıq günümüzdə köhnəlmiş olan *harem* şəklində qadın haqqında danışmağa üstünlük verməsi qadının cəmiyyətdə və ailədəki yerini, şəklini dərk etmənin izləridir. Xüsusilə, “*bizimki*, *evdeki* kimi sözlər çox işlədilir. Bu, qadını alçaltmaq və ya utandırıcı bir vəziyyəti gizlətmək kimi deyil, çəkinmə nəticəsində ortaya çıxan bir qavrayış olaraq görülməlidir.

Nümunələrdən də görüldüyü kimi, bunların bəziləri qadını vəsf edən, bəziləri sevgi və hörmət ifadə edən, bəziləri zarafatla edilən, bəziləri narahatlığı azaltmaq üçün istifadə edilən, bəziləri isə qadınları daha müsbət və ya ən azından neytral şəkildə əhatə edən adlardır. ifadələrdir. Bu evfemizmlər arasında doğum da insanlarda təşviş yaradan bir vəziyyətdir.

Bundan əlavə, ginekoloji xəstəliklər haqqında evfemizmlərdən də tez-tez istifadə olunur; hamiləlik, aybaşı dövrü kimi xəstəliklər qarşdakı insanı çətin vəziyyətə salmadan daha uyğun danışmağa imkan verir.

Bugünkü Türkiyə türkcəsində uşaqıq, gənc qızlıq, orta yaş, qocalıq və qadınlrın xüsusi vəziyyətləri ilə bağlı hakim adlar yerinə işlənən çoxlu evfemizmlər var. Bunların başında qadınlrın hamiləlik və doğuşdan sonrakı dövrlərini əks etdirən sözlər var. Fərdi və ictimai həyatda, heç şübhəsiz, böyük əhəmiyyət kəsb edən hamiləlik və doğuşun dildə müxtəlif cəhətləri ilə adlandırıldığını görmək mümkündür. Hamilə üçün evfemistik adlardan istifadə edilməsinin səbəbi adətən utanma hissi ilə əlaqələndirilir. Hamilə mənasında müxtəlif sözlər işlədilir.

Ancaq Türkiyə türkcəsində *gebe* sözü üçün çoxlu evfemizmlər var: *ağırayak*,

ağır ayaklı, ağırcaanlı, ağırlıklı, ağır daban, ağır taban, ayağı ağır, ayağı ağırlı, boy-lu, doğurucu, ikicanlı, yüklü və s.

Rus dilində isə bu anlayış *v polojenii* “durumda” (*polojenie* “durum, vəziyyət”), *buduşşaya mat* “gələcək ana” şəklində görülməkdədir. Bunlardan başqa, aşağıdakı nümunələrdən də görüldüyü kimi, hamiləlik üçün zəngin söz ehtiyatının olmasını hamilə qadını və doğulacaq körpəni bəd nəzərdən qorumaq ehtiyacı ilə də əlaqələndirmək olar. eləcə də bu vəziyyətin seksuallıq anlamı doğurması və tabu sayılması da burada müəyyən rol oynayır.

Şübhəsiz ki, ailədə uşağın dünyaya gəlməsi çox sevindirici hadisədir. Doğulacaq körpə ilə başlayan həyəcan, ümid və xoşbəxtlik doğumla birlikdə böyüyür və bu hisslər təbii olaraq dildə əks olunur. Körpənin doğulması müxtəlif gözəl adların qoyulmasına səbəb olur. Beləliklə, evfemizm və sözlərin ifadə gücü burada da özünü göstərir.

Türkiyə türkcəsində *dünyaya gəlmək, gözlerini dünyaya açmaq, gözlerini bu dünyaya açmaq, bu əleme gəlmək, dünyaya ilk merhabasını çəkmək, dünyaya merhaba demək* ədəbi dildə yayılmış və sıx istifadə olunan evfemizmlərdəndir. Rus dilində hamilə qadının doğması - *proizvodit* / *proizvesti na svet* “dünyaya gətirmək” evfemizmi türk dilində də “dünyaya gətirmək” şəklində eyni evfemizmlə ifadə olunur.

Müxtəlif sistemi türk və rus dillərində əxlaqı dəyərlərlə bağlı evfemizmlər müəyyən bir təbəqə təşkil edir. Bu tip evfemizmlər daha çox cinsiyyət, bədən üzvləri və qadağan olunmuş əlaqələrlə bağlıdır.

Kobud və ya iyrenc sayıla bilən sözlərin gizli ifadəsində ləyaqətli olmaq cəhdi var. Birbaşa cinsəllik, bədən üzvləri ilə bağlı sözlər danışmaq cəmiyyət tərəfindən utandırıcı sayılır. Bu sözləri birbaşa dilə gətirməmək və ya dolayısı ilə söyləməmək insanların əxlaqlı görünməyə çalışmaları ilə bağlıdır.

Məsələn, Türkiyə türkcəsində ayaqyolu ilə bağlı kobud qəbul olunan bəzi leksik vahidlərin yerinə aşağıdakı evfemizmlər işlədilir: “tuvalet”, “lavabo”, “wc”, “yüz-numara”, “oo”, “ayakyolu”, “kabine”, “abdesthane”, “memishane”. Eyni zamanda “küçük aptes”, “küçük su”, “idrar”; “büyük aptes”, “dışkı”, “gaita” kimi evfemizmləri işlətməklə xalq daha ədəbli danışmağa cəhd göstərmişdir.

Bədən üzvləri ilə bağlı da Türkiyə türkcəsində müəyyən evfemizmlər işlənir. Bu evfemizmlər əsasən adının cəmiyyət içərisində çəklilməsi ayıb sayılan orqan adlarıdır. Məsələn, “göğüs”; “kaba et”, “basen”; “gayri mesru çocuk” kimi evfemizmlər buna nümunə ola bilər. “Qusmaq” yerinə “istifra etmək”, “çıkarmak” leksik vahidlərinin işlənməsi də eyni səyin nəticələridir [Gecekuşu: 2006, s. 30].

Ədəb hissi evfemizmlərin yaradılması üçün mühüm səbəbdir. Nigahsız doğulan uşaqlar haqqında türk dilində “piç” yerinə *evlilik dışı çocuk, sümbül, emeksiz, besmelesiz, ekti, handan, fırlama, çalık, döl, bulduk, ara virdi, katkılı, alakırık* kimi sözlər işlədilir. Bu sözlər arasında jarqon sözlərə bənzəyən və ya jarqon kimi qəbul edilən sözlər də gözəl adlandırma çərçivəsindədir. “Piç” sözünü birbaşa deməkdənsə, həmin sözü gülünc və ya kinayəli şəkildə işlətmək əxlaqi baxımdan daha uyğundur.

Əxlaqi cəhətdən uyğun sayılmayan mövzulardan biri də qeybət, dedi-qodudur. Qeybət və qeybət edənlər üçün çoxlu evfemizmlər yaranmışdır. Məsələn, indir kaldır, irdələməyih, ozan, ösek, söylenti, yaygan, yarısqı vermek; *dedi-koducu* yerinə *agzı kara, çakıstırıcı, guyrulu, mismisçi, müzevir* ifadələri evfemizm kimi işlənməkdədir.

Dələduzluq, oğurluq, adam öldürmə kimi cinayət əməllərinin adları dolayısı ilə hallanır. *İcazəsiz bir şey götürmək* semantikasını ifadə edən “asırmak” leksik vahidi *oğurluq* - “çalmaq” qədər zərərli deyil. Hər ikisi yuxarı-aşağı eyni bir prosesini ifadə etsələr də, “asırmak” leksik vahidindən əsasən zarafat və güldürücü bir duygu ilə istifadə olunur. *Çalmak* – oğurlamaq yerinə istifadə olunan *abartmak, afartmak, afsunlamak, aktarmak, alaklamak, aparmak, avkırmak, ıskırtmaq, kaydırmak, ugrulamaq, ogurlamah, uclamak, uçurmaq, uyutmaq* leksik vahidləri “çalmaq” sözünün gühnah semantikasını az da olsa zəiflədir.

Anadolu dialektlərində “hırsız” yerinə *eli çakır, eli uzun, oğru, uçurğan*, “dolandırıcı” yerinə *alkaçıcı, ayyar, ütücü*, “yalancı” yerinə *abacı, atıcı, üç kâğıtçı*, “yalan söylemek” yerinə *atmaq, hava vurmaq, kara çalmak, kıvırmak* kimi evfemizmlər işlənməkdədir.

ƏDƏBİYYAT

- 1.Gecekuşu, Ahmet. Güzel Adlandırma. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Elazığ. 2006
- 2.Müasir Azərbaycan dili. I. C. Bakı: Elm, 1978, (322 s.) s. 216-226
- 3.Ospanova G.Türkçeye türkçesğnde örtmeceler . Doktora Tezi Ocak 2014 Kayseri.
- 4.ürkmen S.Türkçedeki Örtmece Sözlər/ Karadeniz Araştırmaları, Cilt: 6, Sayı: 23, Güz 2009, s.131-140.
- 5.Крысин Л.П. Эвфемизмы в современной русской речи /Русистика. – Берлин, 1994, № 1-2. - С. 28-49

Lala BAYRAMOVA-VAHIDLİ

EUPHEMISM RELATED TO DISEASE AND MORAL VALUES IN MULTISYSTEMIC LANGUAGES

SUMMARY

The euphemisms reflect how the effect of the negative mood changes depending on the pronunciation of the word. People conveyed to each other words and expressions that they feared, felt ashamed and were careful to mention through euphemisms. In the language of every nation, there are concepts that people are careful to say. Inside of this precaution is sometimes fear and sometimes shame. There are things and concepts that we are either afraid or ashamed to mention, or we do not say because we think we will hurt someone. Thus, euphemisms arise in language. We use euphemisms because it is considered immoral to say or write certain parts of the human body and processes by their own name. The article examines euphemisms related to disease and moral values in multisystemic languages such as Russian and Turkish. Scientific literature in Azerbaijani, Turkish and Russian languages was used in writing this article.

Keywords: *illness, euphemism, morality, value, shameful, fear*

Лала БАЙРАМОВА-ВАХИДЛИ

ЭВФЕМИЗМЫ В РАЗНОСИСТЕМНЫХ ЯЗЫКАХ, СВЯЗАННЫЕ С БОЛЕЗНЯМИ И НРАВСТВЕННЫМИ УСТОЯМИ

РЕЗЮМЕ

В зависимости от того, как было сказано слово, может испортиться настроение и здесь не обойтись без эвфемизмов. В языке каждого народа есть такие понятия, которые люди произносят с осторожностью, т.к. в них прячется чувство страха или стеснения. Есть такие предметы или понятия, при произношении которых мы боимся или стесняемся, а иногда, боясь кого-то обидеть, не произносим эти слова. Таким образом в языке образуются эвфемизмы.

Определенные органы человеческой тела называть своими именами или писать о них считается неприличным, поэтому мы пользуемся эвфемизмами. В статье к исследованию привлечены эвфемизмы, связанные с болезнями и нравственными ценностями, в разносистемных языках – русском и турецком.

Ключевые слова: *болезнь, эвфемизм, поведение, ценности, стеснение, страх*